Δελτίο Τύπου

Επιστολή που διέρρευσε σχετικά με τους προβλεπόμενους κοινούς συνοριακούς ελέγχους Κύπρου-Λιβάνου: αυξημένοι θάνατοι και παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Σε ένα όλο και πιο ανησυχητικό πλαίσιο για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες στην Κύπρο, με την πρόσφατη κλιμάκωση των βίαιων ρατσιστικών επιθέσεων και των διακρίσεων κατά των προσφύγων στο νησί και τη συνεχιζόμενη πολιτική απώθησης, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου σχετικά με την αυξημένη υποστήριξη της Κύπρου προς τον λιβανέζικο Στρατό για τη σκλήρυνση του συνοριακού ελέγχου και την αποτροπή αναχωρήσεων.

Μια επιστολή που διέρρευσε στις 26 Σεπτεμβρίου 2023, από τον Κύπριο Υπουργό Εσωτερικών προς τον Λιβανέζο ομόλογό του, αποκαλύπτει ότι η Κύπρος θα παράσχει στον Λίβανο 6 σκάφη και ταχύπλοα μέχρι το τέλος του 2024, εκπαιδεύσεις για τις λιβανέζικες Ένοπλες Δυνάμεις, θα διεξάγει κοινές επιχειρήσεις περιπολίας από τις λιβανέζικες ακτές και θα χρηματοδοτήσει τους μισθούς των μελών των λιβανέζικων Ενόπλων Δυνάμεων "που συμβάλλουν ενεργά στην αναχαίτιση σκαφών που μεταφέρουν παράτυπους μετανάστες στην Κύπρο". Με τον τρόπο αυτό, παρέχοντας εξοπλισμό, χρηματοδότηση και εκπαίδευση στον λιβανέζικο Στρατό, η Κύπρος θα έχει καθοριστική επιρροή, αν όχι αποτελεσματικό έλεγχο, στις αναχαιτίσεις σκαφών μεταναστών στα λιβανέζικα χωρικά ύδατα και στις αναγκαστικές επιστροφές (τις λεγόμενες "επαναπροωθήσεις") στον Λίβανο. Αυτό κατά παράβαση του δικαίου της ΕΕ και του διεθνούς δικαίου, γεγονός που είναι πιθανό να προκαλέσει ζητήματα νομικής ευθύνης. Όπως έχει διαπιστωθεί σε πολλές περιπτώσεις, οι πρόσφυγες, ιδίως οι Σύροι, που επαναπροωθούνται στο Λίβανο, κινδυνεύουν με κράτηση, κακομεταχείριση και απέλαση στη Συρία, όπου υπόκεινται σε βία, συλλήψεις, βασανιστήρια και εξαναγκαστικές εξαφανίσεις. Η επιδείνωση της κατάστασης των Σύρων προσφύγων στον Λίβανο, οι οποίοι αντιμετωπίζουν αυξανόμενη βία και απελάσεις, επιβεβαιώνει ότι ο Λίβανος δεν είναι μια "ασφαλής" τρίτη χώρα.

Όπως έχει αποδειχθεί στο παρελθόν με διάφορα παραδείγματα από άλλα παραδείγματα στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ (π.χ. Τουρκία, Λιβύη και πρόσφατα Τυνησία), η σύναψη συμφωνιών

με γειτονικές χώρες αναχώρησης της ΕΕ προκειμένου να αυξηθούν οι συνοριακοί έλεγχοι και να περιοριστούν οι μεταναστευτικές κινήσεις έχει διάφορες καταστροφικές συνέπειες. Παρά το γεγονός ότι επισήμως στοχεύουν στη μείωση του αριθμού των χαμένων ζωών, στην πραγματικότητα αυξάνουν τη βία και τους θανάτους στα σύνορα, οδηγώντας σε σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παραβιάσεις της ενωσιακής και διεθνούς νομοθεσίας. Προωθούν επίσης μια εκβιαστική προσέγγιση, καθώς οι τρίτες χώρες χρησιμοποιούν τα σύνορά τους ως μοχλό πίεσης έναντι των ευρωπαϊκών χωρών για να λάβουν πρόσθετα κονδύλια ή να διαπραγματευτούν άλλα ευαίσθητα ζητήματα, εις βάρος της ζωής των ανθρώπων. Όλα αυτά συμβάλλουν στο να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ και των κρατών-μελών.

Όπως καταδεικνύεται από πρόσφατο άρθρο του Μικτού Κέντρου Μετανάστευσης, ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να "διαταραχθεί το επιχειρηματικό μοντέλο των λαθρεμπόρων" και να μειωθούν οι παράτυπες αναχωρήσεις, τα επικίνδυνα ταξίδια των μεταναστών και οι επακόλουθες απώλειες ζωών, είναι η επέκταση των νόμιμων μεταναστευτικών οδών.

Πηγαίνοντας προς την εντελώς αντίθετη κατεύθυνση, η Κύπρος, εδώ και πολλά χρόνια, εμποδίζει τους μετανάστες, τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες να φτάσουν στο νησί με νόμιμο τρόπο και να φύγουν από το νησί για άλλες χώρες της ΕΕ[1]. Η Κύπρος έχει καταφύγει σε συστηματικές πρακτικές επαναπροώθησης στέλνοντας πρόσφυγες πίσω σε χώρες όπου κινδυνεύουν από βασανιστήρια, διώξεις και αυθαίρετη κράτηση, έχει εντείνει τις αναγκαστικές επιστροφές, έχει διαλύσει το σύστημα υποδοχής και ασύλου και έχει τροφοδοτήσει ένα τοξικό αφήγημα κατά των προσφύγων που έχει οδηγήσει σε αδιάκριτες βίαιες επιθέσεις αρχικά εναντίον Σύρων προσφύγων και των περιουσιών τους στη Χλώρακα και λίγες μέρες αργότερα εναντίον μεταναστών και των περιουσιών τους στη Λεμεσό. Πιο πρόσφατα, η Κύπρος ανακοίνωσε επίσης την προθυμία της να πιέσει την ΕΕ και τα κράτη-μέλη να επανεκτιμήσουν το καθεστώς της Συρίας και να θεωρήσουν τη χώρα ως "ασφαλή", προκειμένου να επιστρέψουν με τη βία οι Σύροι πρόσφυγες στη Συρία - παρά τις συνεχιζόμενες συγκρούσεις, τις δομικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και τα εγκλήματα πολέμου.

Αυτές οι θανατηφόρες πολιτικές εξωτερίκευσης και οι παράνομες πρακτικές έχουν σκοτώσει και συνεχίζουν να σκοτώνουν άτομα και να τα εμποδίζουν να έχουν πρόσβαση στα δικαιώματά τους. Χρειάζεται επειγόντως μια πλήρης αλλαγή στις πολιτικές μετανάστευσης και ασύλου, βασισμένη στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ζωής των ανθρώπων, καθώς και σε νόμιμους διαύλους μετανάστευσης και προστασίας. Η Κύπρος, καθώς και η ΕΕ και τα κράτη-μέλη της, πρέπει να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών στα διεθνή σύνορα, να διασφαλίζουν την πρόσβαση σε διεθνή προστασία και κατάλληλες συνθήκες υποδοχής σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ και το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πρέπει να ανοίξουν αποτελεσματικές νόμιμες μεταναστευτικές οδούς, συμπεριλαμβανομένης της επανεγκατάστασης, των ανθρωπιστικών θεωρήσεων και των ευκαιριών μετανάστευσης για εργασία και πρέπει να σεβαστούν τις υποχρεώσεις τους για τη

[1] Για να αποθαρρύνει περισσότερες αφίξεις μεταναστών, η κυπριακή Κυβέρνηση αποφάσισε να αποκλείσει τους μετανάστες που έφτασαν μετά την 1η Ιανουαρίου 2023 από το δικαίωμα μετεγκατάστασης σε άλλη χώρα της ΕΕ. Η Κύπρος εξαρθρώνει κύκλωμα λαθροδιακίνησης Σύρων μεταναστών (newarab.com)

διάσωση ανθρώπινων ζωών στη θάλασσα και να δημιουργήσουν κατάλληλες επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης στη Μεσόγειο.

Υποστηρίζεται από:

- CIHRS - Cairo Institute for Human Rights Studies
- CLDH (Κέντρο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Λιβάνου)
- GCR - Greek Council for Refugees
- ΚΙΣΑ
- Tamkeen for legal aid and human rights
- EuroMed Rights